

Νομοσχέδια με τίτλους:

- (1) Ο περί της Εικοστής Δεύτερης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2020
- (2) Ο περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020
- (3) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2020

(1) Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020»:

Ανώτατο Δικαστήριο

Το σημερινό Ανώτατο Δικαστήριο συνεχίζει τη λειτουργία του με 16 Δικαστές και λειτουργεί πλέον με ρητή κατανομή δικαιοδοσίας ως Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο (ΑΣΔ) και Ανώτατο Δικαστήριο (ΑΔ).

Το ΑΣΔ απαρτίζεται από 9 Δικαστές και το ΑΔ από 7 Δικαστές.

Οι Δικαστές του ΑΣΔ και του ΑΔ διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Ο αρχαιότερος εξ αυτών είναι ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου εκπροσωπεί τη δικαστική εξουσία έναντι πάσης αρχής και ασκεί και καθήκοντα διοικητικού προέδρου του Δικαστηρίου.

Προσθήκη ταυτόχρονα μεταβατικής διάταξης που να ξεκαθαρίζει ότι κατά την έναρξη λειτουργίας των σχετικών ρυθμίσεων, θα παραμείνει ως Πρόεδρος του Δικαστηρίου ο τότε υφιστάμενος Πρόεδρος.

Όσοι Δικαστές από το σημερινό Ανώτατο Δικαστήριο παραμείνουν μέχρι την έναρξη της λειτουργίας του Δικαστηρίου υπό τη νέα του μορφή, θα μπορούν να επιλέξουν να παραμείνει έκαστος ως μέλος του ενός ή του άλλου δικαστηρίου, επιφυλασσομένης της εξουσίας του Προέδρου της Δημοκρατίας να καθορίσει την τελική κατανομή.

Με την έναρξη της λειτουργίας του Δικαστηρίου υπό τη νέα του μορφή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προβαίνει σε διορισμούς Δικαστών στις κενές θέσεις, για να συμπληρωθεί η συγκρότηση του Δικαστηρίου.

Επίσης, περιλήφθηκε η εισήγηση για τη δυνατότητα όπως η δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου ασκείται σε δύο ξεχωριστά Τμήματα: το Τμήμα Ποινικής Δικαιοδοσίας, το οποίο εκδικάζει ζητήματα ποινικού δικαίου και το Τμήμα Πολιτικής Δικαιοδοσίας, το οποίο εκδικάζει κάθε άλλο ζήτημα που εντάσσεται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου.

Ταυτόχρονα, το Δικαστήριο θα αναθεωρεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα και, ανάλογα με τις ανάγκες του Δικαστηρίου, θα εκδίδει Διαδικαστικό Κανονισμό επί σκοπώ

ρυθμίσεως της Διαδικασίας ενώπιον αυτού και δύναται να ορίσει τον αριθμό των Δικαστών του Δικαστηρίου, οι οποίοι θα δικάζουν συγκεκριμένο θέμα.

Διευρύνονται τα προσόντα διορισμού των Δικαστών, ώστε πέραν της 12ετούς άσκησης του επαγγέλματος, συστήνεται ταυτόχρονα η ύπαρξη γνώσης ή εμπειρίας στα θέματα του Δικαστηρίου που θα διοριστούν. Παράλληλα, πέραν από τον διορισμό Δικαστών και δικηγόρων, ως Δικαστών του Δικαστηρίου, περιλαμβάνεται πλέον ρητά η δυνατότητα διορισμού και ακαδημαϊκών.

Δικαιοδοσία Δικαστηρίου: απονέμεται **πρόσθετη τριτοβάθμια δικαιοδοσία** επί νομικών θεμάτων, όταν αυτά σχετίζονται με αλλαγή πάγιας νομολογίας, την ορθή εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής διάταξης νόμου, ή μείζον ζήτημα δημοσίου συμφέροντος ή γενικής δημόσιας σημασίας, είτε για σκοπούς συνοχής του δικαίου επί συγκρουόμενων ή αντιφατικών αποφάσεων του Εφετείου, είτε με ζητήματα που κρίνονται από το Εφετείο ότι θα πρέπει να εξεταστούν σε τρίτο βαθμό από το Δικαστήριο.

Ταυτόχρονη ημερομηνία έναρξης της λειτουργίας του Δικαστηρίου και του νέου Εφετείου η 1^η Ιουλίου 2021.

Εφετείο

Καθιδρύεται Εφετείο το οποίο σύγκειται εκ Δικαστών, ο αριθμός των οποίων **δεν υπερβαίνει τους δεκαέξι (16)**, και δύναται να απαρτίζεται από Τμήματα (πολιτικής δικαιοδοσίας, που περιλαμβάνει και τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων ειδικής δικαιοδοσίας, ποινικής και αναθεωρητικής δικαιοδοσίας).

Ταυτόχρονα παρέχεται η ευελιξία στο Δικαστήριο να αναθεωρεί ανά τακτά χρονικά διαστήματα και, ανάλογα με τις ανάγκες του Εφετείου, να εκδίδει Διαδικαστικό Κανονισμό για να ρυθμίζει τη διαδικασία ενώπιον του και να καθορίζει τον αριθμό των Δικαστών του Εφετείου και των Τμημάτων αυτού, οι οποίοι θα δικάζουν συγκεκριμένο θέμα.

Τίθενται **κριτήρια διορισμού των Δικαστών του Εφετείου**, ώστε πέραν της 12ετούς άσκησης του επαγγέλματος, απαιτείται και γνώση ή εμπειρία στα θέματα της δικαιοδοσίας που θα διοριστούν.

Δικαιοδοσία Εφετείου: (1) Το Εφετείο αποτελεί το **δευτεροβάθμιο δικαστήριο** και κέκτηται δικαιοδοσία να αποφασίζει επί όλων των εφέσεων κατά αποφάσεων οιοδήποτε άλλου Δικαστηρίου, πλην του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

(2) Πρόσθετα, παρέχεται στο Εφετείο τόσο η **πρωτοβάθμια όσο και η δευτεροβάθμια δικαιοδοσία εκδίκασης των προνομιακών ενταλμάτων** του Άρθρου 155.4 του Συντάγματος, υπό μονομελή και τριμελή σύνθεση του Εφετείου, αντίστοιχα.

Οι Δικαστές του Εφετείου διορίζονται από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο.

Γνωμοδοτικό Δικαστικό Συμβούλιο

Ταυτόχρονα, ιδρύεται **Γνωμοδοτικό Δικαστικό Συμβούλιο**, ένα ανεξάρτητο Συμβούλιο, το οποίο θα ενεργεί ως συμβουλευτικό όργανο για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αναφορικά με την καταλληλότητα προσώπων υποψήφιων για διορισμό ως Δικαστών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Το Γνωμοδοτικό Δικαστικό Συμβούλιο προεδρεύεται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου και απαρτίζεται από τέσσερα μέλη του Δικαστηρίου, ο ένας εκ των οποίων προεδρεύει του εκάτερου από τον Πρόεδρο Δικαστηρίου και οι τρεις επιλέγονται από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου, τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου και δύο δικηγόρους με 12ετή άσκηση του επαγγέλματος, που ορίζονται από το Συμβούλιο του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, αλλά δεν είναι μέλη αυτού.

Προστίθεται στο νομοσχέδιο η πρόνοια ότι το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο κατά τον καταρτισμό του καταλόγου των υποψήφιων Δικαστών, λαμβάνει υπόψη του την αναγκαιότητα εμπλουτισμού των δικαστηρίων από προσοντούχους δικηγόρους.

Δικαστικά Συμβούλια

(1) Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο: Αναλογία 8 Δικαστών και 3 εξωδικαστικών. Θα απαρτίζεται από Δικαστές διαφόρων βαθμίδων, πλην των Δικαστών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου. Στη σύνθεση του θα μετέχουν επίσης ο Γενικός Εισαγγελέας, ο Πρόεδρος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου και ένας δικηγόρος που ασκεί τη δικηγορία για τουλάχιστον δώδεκα (12) έτη και δεν είναι μέλος του Συμβουλίου του Παγκυπρίου Δικηγορικού Συλλόγου.

Οι Δικαστές μέλη του Συμβουλίου εκλέγονται από τους υπόλοιπους Δικαστές, δεν είναι προκαθορισμένοι ως εκ της θέσης τους (ex officio).

Η **θητεία** του Συμβουλίου είναι **τριετής**.

Το Συμβούλιο έχει αρμοδιότητα για τον διορισμό, προαγωγή, μετάθεση, τερματισμό της υπηρεσίας, απόλυση, άσκηση πειθαρχική εξουσίας, επί των Δικαστών του Εφετείου και των πρωτοβάθμιων Δικαστηρίων.

Στην περίπτωση διορισμού Δικαστών του Εφετείου ή προαγωγής Δικαστών σε θέση Προέδρου Επαρχιακού Δικαστηρίου ή Ανώτερου Επαρχιακού Δικαστή ή Προέδρου Δικαστηρίου ειδικής δικαιοδοσίας, στη σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου δεν μετέχουν οι Δικαστές που κατέχουν ίδια ή κατώτερη θέση.

Στην περίπτωση μετάθεσης ή άσκησης πειθαρχικής εξουσίας κατά των Δικαστών του Εφετείου ή των Δικαστών των πρωτοβάθμιων Δικαστηρίων, δεν μετέχουν στη σύνθεση του Συμβουλίου οι Δικαστές που κατέχουν ίδια ή κατώτερη θέση και οι μη Δικαστές μέλη του.

Προστέθηκε η πρόνοια ότι το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο κατά τον διορισμό ή την πλήρωση οποιασδήποτε θέσης Δικαστή, λαμβάνει υπόψη του την αναγκαιότητα εμπλουτισμού των Δικαστηρίων από προσοντούχους δικηγόρους.

Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου ελέγχεται από το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο ενεργεί στην περίπτωση αυτή ως **Ακυρωτικό Δευτεροβάθμιο Δικαστικό Συμβούλιο** και **ασκεί ακυρωτικό έλεγχο** επί των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου.

(2) Δικαστικό Συμβούλιο αποτελούμενο από τον Πρόεδρο και τους Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το οποίο ασκεί την αρμοδιότητα και τις εξουσίες δυνάμει του Άρθρου 133.8 του Συντάγματος.

(3) Δικαστικό Συμβούλιο αποτελούμενο από τον Πρόεδρο και τους Δικαστές του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου το οποίο ασκεί την αρμοδιότητα και τις εξουσίες δυνάμει του Άρθρου 153.8 του Συντάγματος.

Μεταβατικές διατάξεις

(1) Όλες οι υποθέσεις δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας, παραμένουν για ολοκλήρωση της εκδίκασης τους στο Ανώτατο Δικαστήριο.

(2) Μεταβιβάζονται στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο, υπό τριμελή σύνθεση, οι εκκρεμούσες αναθεωρητικές εφέσεις, οι οποίες εκδικάσθηκαν πρωτόδικα από Δικαστή του ΑΔ.

(3) Μεταβιβάζονται στο Ανώτατο Δικαστήριο οι εκκρεμούσες εφέσεις, οι οποίες πρωτόδικα εκδικάσθηκαν από Δικαστή του ΑΔ, πλην των αναθεωρητικών.

(4) Συγκροτείται μεταβατικό Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο για τον διορισμό, την προαγωγή, τη μετάθεση, τον τερματισμό της υπηρεσίας, την απόλυση και την πειθαρχική εξουσία των δικαστικών λειτουργών.

(2) Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί της Εικοστής Δεύτερης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2020»:

Άρθρο 144 του Συντάγματος

Επανέρχεται η προηγούμενη ενδιάμεση λύση για το **Άρθρο 144 του Συντάγματος**, δηλαδή δυνατότητα παραπομπής στο ΑΣΔ από τα πρωτόδικα δικαστήρια και το Εφετείο, όταν το θέμα είναι ουσιώδες για την έκβαση της υπόθεσης ενώπιόν τους, και υποχρέωση παραπομπής πάντοτε από το ΑΔ.

Άρθρο 155 του Συντάγματος

Αφαιρείται από τη δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου η εκδίκαση τόσο σε πρώτο βαθμό, όσο και κατ'έφεση, των προνομιακών ενταλμάτων.

————— (3) Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2020»:

Προσθήκη του δικαιώματος έφεσης και κατά των ενδιάμεσων δηλωτικών αποφάσεων.

Περαιτέρω σχόλια/ παρατηρήσεις

(1) Εξακολουθεί να μας προβληματίζει η μεταφορά των υποθέσεων του **Ναυτοδικείου** από το Ανώτατο Δικαστήριο στο Επαρχιακό, ενόψει του ότι εκκρεμεί στη Βουλή νομοσχέδιο για την ίδρυση Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου, το οποίο προβλέπει τη μεταφορά αυτών των υποθέσεων στο νέο υπό ίδρυση Δικαστήριο. Η προσωρινή μεταφορά από το ένα δικαστήριο στο άλλο, ίσως τελικά προκαλέσει περισσότερη καθυστέρηση στην προώθηση των υποθέσεων, σε σχέση με την άπαξ και μόνιμη μεταφορά τους στο τελικό δικαστήριο εκδίκασης τους, που θα είναι το Εμπορικό Δικαστήριο και Ναυτοδικείο.

Εισήγηση όπως το θέμα παραμένει ως έχει και η εξέλιξη του θα τελεί υπό τη στενή παρακολούθηση του ΥΔΔΤ.

(2) Εισηγούμαστε όπως η ονομασία του Γνωμοδοτικού Δικαστικού Συμβουλίου παραμένει ως έχει και να μην μετονομαστεί σε Συμβουλευτική Δικαστική Επιτροπή.

18 Δεκεμβρίου 2020